

פרשת
תולדות
תשפ"ה

גליון המאיר

בה"י
שנה ד'
גליון
הנ"ט

פנינים יקרים, רעיונות מכריזים, סיפורים נפלאים,
מהוך שיעורי הרב הגאון המשפיע,
פה מפיק מרגליות
רבי מאיר צוויבל שליט"א
מחבר ספרי נר המאיר

פניני המאיר

‘ויאהב יצחק את עשו כי ציד בפיו’
(בראשית כה. כח).

כבר הקשו רבים היאך לא הרגיש יצחק שעשו הוא רשע, וכי בקצת בשר ציד אפשר לרמותו?! וידוע מה שתירץ האריז"ל שהכוונה לרבי מאיר שיצא ממנו.

ונראה לבאר הענין בשנקדים תחילה המשנה באבות (פ"ג מ"ו): 'אם אין קמח אין תורה אם אין תורה אין קמח', ולכאורה נראין הדברים כהפוכי מילין בלי פשה אמנם האלשיך הק' ביאר זה, כי דרך אנשים עוזבי תורה לומר אם אין קמח אין תורה, ומי יתן ינסני ה' בתת לי עושר ונכסים, ויראה את אשר אעסוק בתורה יומם ולילה לא אשבות, אך הלא זאת ישיב לו ה', מי הוא יותר נאמן, אני או אתה, הלא לא יבצר ממך לומר כי נאמן אני ממך, ואם כן למה תרצה שאקדים לך ממון ואאמין אותך שתעסוק בתורה, הפוך בה ועסוק בתורה מתוך דוחק, והאמן בי שאתן לך ממון מפירות התורה, כי אשר אמרת אם אין קמח אין תורה, אני מהפך ואומר כי אדרכה אם אין תורה תחילה אין קמח. עכדה"ק.

ומתאמרא בשם הרה"ק רבי מאיר מפיירמישלאן זי"ע שזה תלוי בפלוגתת רבי מאיר ורבי יוסי (נדרים כו.) אי אמרינן תפוס לשון ראשון או תפוס לשון אחרון, דלרבי מאיר תפוס לשון ראשון ולרבי יוסי תפוס לשון אחרון, והנה ידוע שרבי מאיר ורבי יוסי הלכה כרבי יוסי (עירובין מו.), על כן הדין הוא ש'אם אין תורה אין קמח', כי זה נאמר במשנה לאחרונה

מאמר המאיר

כבוד התורה ולומדיה משפיע שובע שמחות בבתי ישראל

גילה אחר גילה

בפרשתן (בראשית כה ט): 'ואלה תולדות יצחק בן אברהם אברהם הוליד את יצחק, ובמדרש (בר"ר סג א): 'הודא הוא דכתיב (משלי כג כד) 'גיל יגיל אבי צדיק וילד חכם ישמח בו', גילה אחר גילה בזמן שהצדיק נולד, גילה אחר גילה בזמן שהוא צדיק בן צדיק. ויש לדעת, מה טיבה של השמחה הכפולה, ועוד, דאם בא לדרוש על השמחה שהיתה בלידתו של יצחק לכאורה לא כאן המקום לדרשו, אלא לעיל בפרשת וירא, גבי הפסוקים של לידת יצחק.

העצה היחידה כנגד היצר הוא לימוד התורה

אחד מתלמידי הגה"ק בעל עצי חיים זי"ע חשב בדעתו אחר נישואיו שכעת בוודאי יחלש ממנו כח היצר וכבר לא יסבול מבלבוליו עוד, אולם תוך זמן קצר נוכח לראות שאינו כן, ועדיין הוא מתמודד עם נסיונות קשים, בצר לו נסע לרבו והתאונן לפניו שהיצר מצערו גם עכשיו, כששמע העצי חיים את דבריו עמד מכסאו והתחיל להסתובב בחדר הלוח ושוב בסערת רוח, לבסוף נגש אליו והכה לו על כתפיו ואמר לו: 'יונגערמאן יונגערמאן! סאיז נישט דא קיין שום עצה, נאר די גמרא! נאר די גמרא!...'

ובזה אפשר לפרש מאמר חז"ל: 'המתחיל במצוה אומרים לו גמור, כלומר, שאף מי שעוסק בפרו ורבו שהיא המצוה שנאמרה בתורה תחילה, אומרים לו 'גמור', שצריך ללמוד גמרא, ובלעדי זה אינו יכול לעמוד במלחמת היצר.

ויש להעמיס ענין זה בפרשתן (בראשית כו כח): 'ויתן לך האלוקים מטל השמים ומשמני הארץ וגו', ואמרו במדרש (בר"ר סו ד): 'מטל השמים זו מקרא, ומשמני הארץ זו משנה, דגן זו תלמוד, תירוש זה אגדה, דהיינו שיצחק אבינו בידך את יעקב במקרא משנה אגדה ותלמוד בכדי שיוכל להתגבר על היצר הטורדו, אך בפעם אחת לא די, אלא ויתן ויחזור ויתן, כי גם לאחר החתונה צריך האדם לעצה זו להתגבר על היצר.

ר' זירא הלך לכבד את התורה בכדי שירבו שמחות בישראל

ונראה לבאר בהקדם דברי הגמרא בעירובין (כח): 'רבי זירא כי הוה חליש מגרסיה הוה אזיל ויתב

מאמר המאיר

פניני המאיר

ותפוס לשון אחרון, נמצא אם כן שצריך האדם מקודם לעסוק בתורה ואחר כך ישפיע לו הקב"ה פרנסה בריוח כראוי לו. עכ"ד.

ולפי זה יש לומר שעשו הרשע רימה את אביו בזה, ואמר לו שהוא הולך השדה לצוד ציד בכדי שיוכל לעסוק בתורה אחר כך, וסבירא ליה שאם אין קמח אין תורה, כשיטת רבי מאיר שעתיד לצאת מחלציו דאמר תפוס לשון ראשון. ויצחק סבר בתחילה שהצדק עמו, על כן אהב אותו 'כי ציד בפיו', וכדברי האריז"ל הנ"ל שאהב אותו בשביל רבי מאיר שיצא ממנו.

ובזה נבוא לבאר ענין השינוי בין הברכות של יעקב ועשו, דהנה איתא במסכת חגיגה (ג): 'תנו רבנן, בית שמאי אומרים שמים נבראו תחלה ואחר כך נבראת הארץ, שנאמר 'בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ', ובית הלל אומרים ארץ נבראת תחלה ואחר כך שמים, שנאמר (בראשית ב ד) 'ביום עשות ה' אלקים ארץ ושמים'. וביאר היפה תואר טעם המחלוקת, דבית שמאי סבירא להו תפוס לשון ראשון, על כן נקט כמשמעות הפסוק 'בראשית ברא' שזה נאמר תחילה, ובית הלל סבירא תפוס לשון אחרון, על כן נקט כפסוק האחרון דמשמע שהארץ נבראת תחילה. עיי"ש.

ובזה יבואר הענין דמצינו כאן בברכות שביד יצחק לבניו, דהנה בתחילה כאשר בא יעקב לפניו הקדים ובירכו ב'טל השמים' ורק אחר כך 'משמני הארץ', כי אז חשב עדיין שעשו לפניו וסבר כשיטת רבי מאיר דתפוס לשון ראשון, ואם כן שמים קודמין לארץ. אבל אחר כך כאשר נכנס עשו ונתגלה לו שמשמים סיכבו שיעקב אבינו יקבל את הברכות, הבין ששגה בכך ואין הלכה כרבי מאיר, אלא נקטינן להלכה כשיטת רבי יוסי שתפוס לשון אחרון, על כן שינה הסדר וברך לעשו 'משמני הארץ' יהיה מושבך ומטל השמים מעל', דקודם נבראה הארץ ואחר כך השמים.

אכן לענינינו יובן היטב, כי הנה הטעם שנמנע רבי מלהזמין את בר קפרא לשמחת הנישואין הוא משום ש'ביומא דמחייך ביה רבי אתיא פורענותא לעלמא' (שס), ובר קפרא היה גברא בדחנא וחשש רבי שמא יבדח אותו, על כן לא הזמינו כי לא היה יכול לסבול את צערן של ישראל.

אמנם, כיון שלא קרא לבר קפרא הלא היה כאן קצת זילותא דתלמיד חכם, וכיון שנתמעט כבוד התורה הרי זה גורם שיתמעטו ח"ו שמחות בישראל, על כן כינה בר קפרא את רבי 'עוברי רצונו', כלומר שהוא עובר על רצון עצמו, שהרי הטעם שלא הזמינו לנישואי בנו משום שלא רצה שיבוא פורענות על ישראל, אך מצד שני בעצם זה שלא הזמינו גרם למעט בשמחת ישראל ח"ו. אכן לאחר שהזמינו ונתרבה כבוד התורה, קראו 'עושי רצונו', דהיינו שעשה כרצונו ופעל להרבות שמחות בישראל במידה גדושה.

משנכנס אדר מרבין בשמחה כיון שנתרבה כבוד התורה

ובזה תבין הטעם שאין עושין שמחות נישואין ומסיבות מרעים בימי הספירה, דכיון שבימים אלו מתו תלמידי רבי עקיבא בשביל שלא נהגו כבוד זה בזה, ונתמעט כבוד התורה, ועי"ז נתמעט שמחות בבתי ישראל, על כן ממעטים בשמחה בימים אלו. ולעומת זאת בחודש אדר מרבין בשמחה,

יסורים שבאים על ישראל תמיד, וזהו דבר קשה ביותר. אכן איתא בשלה"ק (מס' יומא פרק דרך חיים): 'בזוי תורה אחד דוחה מאה שמחות', והנה מדה טובה מרובה, ואם בזיון התורה דוחה מאה שמחות, על אחת כמה וכמה שכבוד התורה ולומדיה מרבה שמחות בעולם באופן שאין לשער, ובוזה יומתק מאוד הגמרא הנ"ל, דמאחר שחלש רבי זירא מצערן של ישראל ולא היה יכול לעסוק בתורה, על כן, בכדי לתקן דבר זה, הלך לישב על פתח בית המדרש בכדי לכבד את התורה ולומדיה, ועל ידי כך יושפעו שמחות רבות בבתי ישראל וירווח לו.

בר קפרא קרא לרבי 'עושי רצונו' שפעל להשפיע שפע לישראל

ובזה יבואר אל נכון המעשה המסופר בגמרא (נדרים ג): 'רבי עבד ליה הלולא לרבי שמעון ברבי, ולא אזמניה לבר קפרא, כתב על בית גנא, עשרין וארבעה אלפין ריבואין דינרין נפקו על בית גנא דין ולא אזמניה לבר קפרא, אמר ליה [-בר קפרא לרבי] אם לעוברי רצונו כן לעושי רצונו על אחת כמה וכמה, אזמניה, אמה, לעושי רצונו בעולם. וזהו כן לעולם הבא על אחת כמה וכמה'. ולכאורה קשה מאוד, הכיצד קרא לרבי 'עוברי רצונו' בשביל שלא הזמינו, וגם מה נשתנה אחר כך כשהזמינו, וכי כיון שהזמינו נעשה כבר 'עושי רצונו'!?

בשעת רחמים מבקשים על שעת הדין

שמעתי מהגה"צ ממוחשאי זצ"ל שפעם היה ילד אחד שאביו היה מלמד בחדר והוא למד אצלו בכיתה, ואב זה הבדיל לגמרי בין תפקיד האבא לתפקיד המלמד, דהיינו שבכיתה היה מתנהג בקפדנות גדולה ומעניש את בנו בלי שום חילוק לכל התלמידים, ואילו בבית היה מקבלו בסבר פנים יפות ומראה לו פנים שחוקות, פעם אחת בליל הסדר גנב הבן את האפיקומן, וכאשר שאל לו אביו מה הוא מבקש תמורתו, השיב הילד שהוא מבקש שיזכר עם המלמד שלו שלא יהיה קפדן כל כך... ובוזה פירש את הפסוק (תהלים כ) 'ה' הושיעה המלך יעננו ביום קראינו', דהיינו שאנו מתפללים להקב"ה לבחינת הוי"ה שבו שהוא מדת הרחמים, שגם כאשר יהיה בחינה של 'המלך' ושל דין יקבל תפלינו ויעננו בכל משאלותינו. עכ"ד.

ויש לומר דענין זה היה גם אצל יעקב אבינו, שהרי הוא למד אצל אביו יצחק שהיתה מידתו מדת הגבורה, ובפרט עכשיו כאשר בא ליטול במרמה את הברכות מעשו אחיו היה מתיירא ביותר מהקפדתו, כאשר אמר לאמו (בראשית כו יב) 'אולי ימושני אבי וגו' והבאתי עלי קללה', לפיכך נקט עצה הנ"ל וערך לאביו מטעמים שני גדיי עזים לפסח ולחגיגה והביא לו לאפיקומן, כדאיתא במדרש בפרשתן (הובא בדברי יואל) וז"ל: 'בא אחיך במרמה - בחכמת תורתך, ויקח ברכתך, הוציא אפיקומן והראה לו', ע"כ, בכדי שיוכל לבקש ממנו שלא יקפיד עליו.

מאמר השבת

**דוד המלך התקין המזמור
'ברכי נפשי' על יום השבת**

הרמ"א בהלכות שבת (סימן רצב ס"ב) כתב שבשבתות החורף אחר מנחה אומרים 'שיר המעלות', ובלבוש (סימן תוס"ט) הוסיף דצריך לומר גם ברכי נפשי, וכן המנהג שלנו. וצריך ביאור מדוע נבחר דווקא מזמורים אלו לאמרם בשבת.

ונראה לבאר הטעם שאומרים 'ברכי נפשי', דהנה איתא במסכת ברכות (י) שדוד המלך התקין מזמור זה על יום המיתה, כדמשמע מסוף המזמור דכתיב ביה (תהלים קד ט) 'תסתיר פניך יבהלון תוסף רוחם יגועוון ואל עפרם ישובו', ודוד המלך אמר שירה על ענין זה. והנה במסכת שבת (ל) איתא שדוד המלך ביקש מן הקב"ה 'הודיענו ה' קצי ומידת ימי מה היא' (תהלים לט ה), ואמר לו הקב"ה 'בשבת תמות'.

ולפי זה יובן שפיר הטעם שאומרים מזמור זה בשבת, שהרי דוד אמרו על יום המיתה והרי לדוד גופא הוא בשבת קודש, נמצא שהמזמור נתקן על יום השבת קודש.

**כיבוד הורים הוא סגולה
להנצל מחילול שבת**

'שיר למעלות אשא עיני אל ההרים מאין יבוא עזרי' (תהלים קכא א), הטעם שאומרים אותו בשבת, דהנה איתא במדרש (בר"ר סח א) שיעקב אבינו אמר פסוק זה בשעה שהלך לבית לבן, וזה לשונו: 'שיר למעלות אשא עיני אל ההרים, אשא עיני אל ההורים, למלפני ולמעבדני, מאין יבוא עזרי, אליעזר בשעה שהלך להביא את רבקה מה כתיב ביה, 'ויקח העבד עשרה גמלים וגו', ואני לא נוס אחד ולא צמיד אחד וכו', חזר ואמר מה אנא מובד סברי מן בריי, חס ושלום, לית אנא מובד סברי מן בריי, אלא 'עזרי מעם ה'. עכ"ל.

והנה כתב החתם סופר (פרשת ויצא) שהמעשה של 'ויפגע במקום וילך שם וגו' היה בערב שבת לעת המנחה, ושקעה השמש ונשאר ללון

מאמר המאיר

רומזת על מרדכי הצדיק, כדאיתא בגמרא (חולין קלט), ועל ידי שבירכו זכה מרדכי לנצח את המן הרשע וקרנו רמה מאוד, וממילא נפתחו שערי השפע והושפעו רוב שמחות בישראל. וזהו שכתב רש"י הק': 'ויתן ויחזור ויתן', דהיינו שעל ידי השמחה הזאת של נס ההצלה יתרבו עוד ועוד שמחות, ושמחה גוררת שמחה.

**יצחק אבינו נושע בבנים
זכות שמחת הנישואין
של אברהם וקטורה**

והנה חז"ל אמרו (ברכות ו) שכל המשמח חתן וכלה זוכה לתורה, נמצא אם כן שההולך לשמחת נישואין בכוונה זו לזכות לתורה, הרי הוא מכבד את התורה, שהרי הוא עמל ומתאמץ בשביל התורה, וממילא נשפע על ידי זה עוד ועוד שמחות.

ובזה אתינן לפרש את המדרש הנ"ל, דהנה בסוף פרשת חיי שרה כתיב (בראשית כד סב): 'ויצחק בא מבוא באר לחי ראי', ואמרו בגמרא שהלך להביא את הגר לאביו בכדי שיחזור וישאנה, וצריך ביאור הענין בזה, ועל פי האמור יש לומר שייצחק נתחכם בכאן כיון שרצה שיתרבו שמחות אצלו

כיון שבחודש זה התנשא ונתגדל שמו של מרדכי הצדיק שהיה מראשי הסנהדרין, ושמעו הולך בכל המדינות, ונתרבה כבוד התורה ביותר, ועי"ז נתרבה שמחות בבתי ישראל, על כן ממילא הזמן גרמא להרבות שמחה בישראל עד בלי די.

**על ידי שנטל יעקב את הברכות
זכה מרדכי לנצח את המן**

והנה בספר ערך ש"י על שו"ע או"ח (סימן תר"ע) כתב ששורש הנס של חג הפורים היה בפרשה דידן, כאשר נטל יעקב את הברכות מעשו, כי הנה יצחק אבינו רצה לברך את עשו הרשע ולהציל את המן הרשע נכדו מחבל התליה, וזה רמז במה שאמר לו (בראשית כז א) 'שא נא כליך תליך', אמנם יעקב אבינו בא במרמה והציל את הברכות לזרעו ועל ידי זה נסתבבה המפלה להמן הרשע ונתגדל שמו של מרדכי. עיי"ש.

ולעניינינו אפשר להוסיף ולומר, דהנה רצונו של עשו היה שינצח המן ויושפל כבוד התורה של מרדכי הצדיק ובני ישראל, בכדי שעל ידי זה יתמעטו השמחות בבתי ישראל ח"ו, אכן כאשר בא יעקב אבינו אל יצחק הריח בבגדיו את ריח הקטורת (תרגו"ם), שהיא

**כל עצמותי תאמרנה רק כאשר
האדם משכים קודם התפילה**

בספר שמחת ישראל (מאמרי שמחה אות כ"ד) מהרה"ק ר' בונם מפשיסחא זצ"ל כ' שנשאל על סיבת איחור זמן תפלה של רבו היהודי הקדוש מפשיסחא זצ"ל, ואמר כי יש אברים באדם שממשיכים לישון שתי שעות אחר שהקיצו כל האברים, לפיכך הרוצה להתפלל ולומר 'כל עצמותי תאמרנה' צריך להקדים ולקום זמן הרבה קודם לכן.

והנה מצינו באברהם אבינו שהיה משכים בבוקר, 'וישכם אברהם בבוקר אל המקום אשר עמד שם את פני ה' (בראשית יט כז), 'וישכם אברהם בבוקר ויקח לחם וגו' (שם כא יד), 'וישכם אברהם בבוקר ויחבוש את חמורו' (שם כב א). ומסתמא אחז יצחק אבינו במנהג אביו ונהג גם הוא כן להשכים בבוקר לעבודת בוראו, נמצא שעד שעמד להתפלל כבר היו כל אבריו נעורים כראוי והיה יכול להתפלל בבחינת 'כל עצמותי תאמרנה'.

ויש לרמז זה בפסוק (בראשית כה יט): 'ואלה תולדות יצחק בן אברהם אברהם הוליד את יצחק', הכתוב כופל לפרש שלא רק שאברהם הוליד את יצחק, אלא יצחק היה בן אברהם, דהיינו שאחז בדרכי אביו ונהג בכל דבריו כמותו, לפיכך 'ויעתר יצחק לה' לנכ"ח' ראשי תיבות 'נשמת כל חי', כלומר שמאחר שנהג להשכים בבוקר כמו אביו היה יכול שפיר לומר בתפילתו 'נשמת כל חי' שאומרים בו 'כל עצמותי תאמרנה', כיון שכל עצמותיו כבר היו נעורים בשעה שהתפלל.

מאמר המאיר

ויולדו לו בנים, על כן פעל להשיא אשה לאביו ועל ידי שמחת הנישואין בתכלית שיתרבה כבוד התורה יושפע שובע שמחות בעולם ויזכה לישועה.

ולכן כאשר הולך הכתוב לפרש את תולדות יצחק בן אברהם שהם יעקב ועשו האמורים

בפרשה, מפרש תחילה 'אברהם הוליד את יצחק', 'הוליד' מלשון מפעיל, דהיינו שאברהם אבינו הוא פעל להוליד מיצחק את יעקב ועשו, כי בזכות שמחת נישואיו עם הגר זכה יצחק לבנים. וזהו שאמר המדרש 'גילה אחר גילה', דהיינו שמשמחה אחת נשפעת שניה, ושמחה גוררת שמחה.

מאמר השבת

שם עד למחרת ביום השבת. ולפי זה יש לפרש המדרש הנ"ל, על פי מה דאיתא בתנא דבי אליהו (רבה פרק טו) שאם נזהר האדם בכיבוד אב בוודאי לא יבוא לידי חילול שבת, וכיון שעמד יעקב אבינו בערב שבת רחוק מבית אביו, ולא היה יכול לקיים מצות כיבוד אב ואם, חשש שמא יכשל ח"ו בחילול שבת מאחר דלית ליה השמירה של כיבוד אב, לפיכך אמר 'אשא עיני אל ההורים', שהם בריחוק מקום, ואיני יכול לקיים בם מצות כיבוד, על כן אני שואל 'מאין יבוא עזרי' שלא אכשל ח"ו בחילול שבת, 'עזרי מעם ה' עושה שמים וארץ'.

ובזה מובן מדוע אומרים מזמור 'אשא עיני אל ההרים' בשבת, דאנו מתפללים שזנכה לכבוד את ההורים כראוי ויהיה לנו לשמירה שלא נכשל ח"ו בחילול שבת.

ביום השבת אנו מתפללין להנצל מן השקר בכל ימות השבוע

'שיר למעלות וגו' ה' הצילה נפשי משפת שקר מלשון רמיה' (תהילים קכא), הטעם שאומרים אותו בשבת, כי הנה ידוע מה דאיתא במשנה בדמאי (פ"ד מ"א) שעם הארץ אימת שבת עליו והוא ירא לשקר ביום זה, לפיכך אנו מתפללין ביום השבת שהשפעת השבת תשאר עמנו על כל השבוע להנצל משפת שקר ומלשון רמיה ונאמר תמיד רק אמת.

גניבת האפיקומן הוא חינוך כנגד גניבה

מסופר על הגה"ק רבי שמעון סופר זצ"ל שכאשר נתמנה לכהן פאר ברבנות העיר קראקא, הביע את רצונו לילך לבתי האסורים ולבקר את היהודים האסורים שם, העסקנים מיהרו למלא את רצונו ופעלו להשיג אישור מיוחד מן השלטונות שיוכל הרב לבקר בבתי האסורים, ואכן ר' שמעון סופר עבר בכל בתי האסורים, הוא נפגש עם היהודים שירדו לדיטות תחתונות רח"ל ונאסרו בשל פשעיהם השונים, וחזקם ועודדם בדברים והפיח בהם רוח חיים ורצון טוב להיטיב את דרכיהם, ובאופן כללי השפיע עליהם עמוקות.

תקופה קצרה לאחר מכן כינס הגאון את המנהלים של כל תלמודי התורה שבעיה, חאת למודעי שקראקא היתה אז עיר ואם בישראל, והיו בה למעלה משישים תלמודי תורה מכל מיני הקהילות שהתגוררו בעיה, לא כל המנהלים היו חרדים ושלמים, רבים מהם היו קרובים קצת בדעתם אל הרעפארמער ופורקי עול, באסיפה עלו נידונים שונים בדברים הטעונים תיקון ובאופנים שאפשר לתקנם, וכולם שיתפו פעולה מנסיונם זה לזה.

פתאום בעיצומו של האסיפה קם אחד מן המנהלים מכת המתחדשים וטען שלדעתו ישנו דבר מסוים שעלול להזיק לחינוך הילדים וצריך לתקנו בהקדם, והוא המנהג הנהוג בליל הסדר שאחד הילדים גונב את האפיקומן ומחביאו, 'הלא דבר זה מחנכם לגניבה ומרגלים ליטול את שאינו שלהם' טען בקול, 'וברבות הימים עלולים ילדים אלו לגדל גנבים אמייתים, לדעתי יש להפסיק מיד מנהג פסול זה ולאסור על הילדים לקחת את האפיקומן!...' דבריו הנמרצים שנאמרו בבטחון גדול עשו רושם על הנוכחים ובפרט על הקלים שבהם שנטו להסכים עמו.

נענה רבי שמעון סופר ואמר לו: 'הבה אשתף אותך בדבה אני ביקרתי זה זמן מה בכל בתי הכלא שבסביבה ודברתי עם האסירים היהודים, שמותי לב שרובם ככולם של הפושעים היהודים אינם שומרי תורה ומצוות, ובוודאי שבנעוריהם לא גנבו את האפיקומן... והנה לפי דבריך היה צריך להיות ממש להיפך, שכל הפושעים והגנבים יהיו מבתי החרדים שמקטנותם גנבו את האפיקומן והורגלו במעשי גניבה, ואילו אלו החופשיים שלא נהגו במנהג זה יגדלו לאנשים מהוגנים שרחוקים מעניגי גניבה כרחוק מזרח ממערב...'

'אלא מאי' המשיך הרב מקראקא ואמר, 'לדעתי האמת הוא בדיוק להיפך, דהמנהג הקדוש של גניבת האפיקומן הוא חינוך חזק כנגד גניבה, כי הנה הילד רואה שבכל השנה אסור לגנוב, ורק בליל הסדר עושים שינוי גדול מכל השנה ומתירים לגנוב את האפיקומן בכדי שיתעורר לשאלו וישראל ער בשעת הסדר, וזה מכניס בעצמותו עד כמה הגניבה הוא דבר פסול ומרוחק, נמצא שדווקא גניבת האפיקומן הוא חלק מן החינוך כנגד גניבה!'

דבריו של רבי שמעון סופר התקבלו בהתפעלות בקרב הנוכחים וכמוכן שהרעיון של המנהל ירד מסדר היום, הדברים אף התפרסמו בכל העיתונים שציינו לשבח את הרעיון הנפלא.

ובזה אפשר להמתיק הענין בפרשתו, דהנה רבקה שלחה את יעקב לקחת את הברכות במורמה, ולכאורה היה לה לחשוש שמחנכת אותו לגניבה, לפיכך עשתה לו גדיי עיזים לחגיגה ואפיקומן, כדאיתא במדרש (הובא בדברי יואל) 'בא אחיך במורמה - בחכמת תורתו, ויקח ברכתך, הוציא אפיקומן והראה לו', שזהו חינוך שבכל השנה אסור לגנוב. ודו"ק.

הוצאת הגליון נתנדב
לע"נ הרה"ק רבי צבי הירש בן
מרן יהודה לייב זצ"ל מרימנוב
יומא דהילולא קדישא ל'
חשוון אדר"ח כסליו